

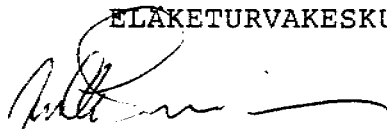
Työeläkelaitoksille

TYÖKYVYTTÖMYYSELÄKEPÄÄTÖSTEN PERUSTELEMINEN

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 19.9.1984 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia ohjeet eläkelaitoksia varten työkyvyttömyyseläkepäätösten perustelemiseksi. Työryhmän jäseniksi oli kutsuttu sekä yksityisen ja julkisen sektorin eläkelaitosten että muutoksenhakuelinten edustajia. Työryhmä sai työnsä valmiiksi 30.9.1985.

Tämä yleiskirje työkyvyttömyyseläkepäätösten perustelemisesta on laadittu edellä mainitun työryhmän muistion pohjalta. Nämä ohjeet koskevat sekä perinteisiä työkyvyttömyyseläkepäätöksiä että yksilöllisiä varhaiseläkepäätöksiä.

ELÄKETURVAKESKUS

aaLAPN6107

Postiosoite Postadress

PL 11 00521 HELSINKI
PB 1 00521 HELSINGFORS

Käyntiosoite Besöksadress

Opastinsilta 7 00520 HELSINKI
Semafororon 7 00520 HELSINGFORS

Puhelin Telefon

(90) 1511

Pankkitilit Bankkonton

KOP 142610-4301
SYP 229838-581

SKOP 400031-1235
SHOP 572333-161
STS 710106-8117
PSP 5041-6

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
TYÖKYVYTTÖMYYSELÄKEPÄÄTÖSTEN PERUSTELEMINEN	
1. JOHDANTO	1
2. PERUSTELEMISEN VAIKUTUKSET	1
3. MITÄ PERUSTELLAAN	1
3.1. Myönteiset päätökset	1
3.2. Kielteiset päätökset	1
4. PERINTEISTÄ TYÖKYVYTTÖMYYSELÄKETTÄ KOSKEVAT PERUSTELUT	2
4.1. Oikeudelliset perustelut.....	2
4.2. Työkyvyttömyyttä koskevat perustelut	2
4.2.1. Lääketieteelliset perustelut	2
4.2.2. Työhön liittyvät perustelut	2
4.2.3. Sosiaaliset perustelut	3
4.3. Laukaisuperiaate ja viimeisen laitoksen periaate	3
5. YKSILÖLLISTÄ VARHAISELÄKETTÄ KOSKEVAT PERUSTELUT	4
6. PERUSTELUT HAKEMUKSEN MUKAAN	4
6.1. Haettu yksilöllisen varhaiseläkkeen ennakkopäätöstä	4
6.2. Haettu työkyvyttömyyseläkettä	4
7. PERUSTELUJEN ESITTÄMINEN	5
8. TIETOJEN ANTAMINEN ELÄKERATKAISUSTA.....	5
9. MALLIESIMERKKEJÄ	6

LIITTEITÄ

1. JOHDANTO

Sosiaali- ja terveyshallinnon oikeussuojakomitea (komiteamietintö 1979:59) ja Työkyvyttömyyden arviointitoimikunta (komiteamietintö 1982:2) ovat mietinnöissään muun muassa todenneet, että erityisesti kielteisten työkyvyttömyyseläkepäättösten perustelemiseen tulisi kiinnittää huomiota. Myös eduskunnan perustuslakivaliokunta ja sosiaalivaliokunta sekä eduskunnan oikeusasiamies ovat tuoneet esille, että varsinkin kielteiset päätökset olisi perusteltava.

2. PERUSTELEMISEN VAIKUTUKSET

Päätösten perustelemisella on tärkeä merkitys eläkkeenhakijan oikeusturvan kannalta. Perusteluista saa selville, mihin ratkaisu perustuu eli miksi päätös on tietyn sisältöinen. Tämä helpottaa myös mahdollisen valituksen tekemistä, sillä perusteluista saadaan selville, mihin seikkoihin valituksessa on keskityttävä.

Päätösten perusteleväminen lisää eläkelaitosten työmäärää ja saattaa pidentää hakemusten käsittelyaikaa. Työkyvyttömyyseläkepäättöksessä on kysymys hakijalle tärkeästä ratkaisusta ja kielteisen ratkaisun kyseessä ollessa on hakijalle tärkeää saada riittävästi perusteltu päätös eläkehakemukseensa, vaikka se johtaisikin käsittelyajan pitenemiseen.

3. MITÄ PERUSTELLAAN

3.1. Myönteiset päätökset

Nykyisin myönteiset työkyvyttömyyseläkepäättökset perustellaan pääasiassa viittaamalla lainkohtaan, johon päätös perustuu. Tätä voidaan edelleenkin pitää riittävänä, sillä perusteluilla ei myönteisen ratkaisun kyseessä ollessa ole eläkkeenhakijan oikeusturvan toteutumisen kannalta oleellista merkitystä. Kuitenkin jos eläke on myönnetty kuntoutuksen tai työhönpaluun tukemiseksi, olisi tämä syytä todeta päätöksessä.

Myös sellainen myönteinen päätös, jossa jokin eläkkeen perusteeksi esitetty työsuhde tai yrittäjätoiminta joudutaan hylkäämään, on siltä osin perusteltava.

3.2. Kielteiset päätökset

Kaikki työkyvyttömyyseläkehakemuksiin annettavat kielteiset päätökset on perusteltava ilmoittamalla ratkaisun perusteena olevat tosiseikat, säännökset ja määräykset.

Eläkepäätös voi olla hakijan kannalta osittain kielteinen, jolloin se myös on tarvittaessa perusteltava. Tämä perusteluvaatimus koskee ainakin sellaisia tapauksia, joissa ratkaisulla on vaikutusta eläkkeen määrään.

4. PERINTEISTÄ TYÖKYVYTTÖMYYSELÄKETTÄ KOSKEVAT PERUSTELUT

4.1. Oikeudelliset perustelut

Ennen varsinaista kannanottoa työkyvyttömyyteen joudutaan tutkimaan eläkkeen myöntämisen ehdottomien edellytysten olemassaolo, joiden osalta päätös myös tulee perustella. Esimerkkinä tästä voidaan mainita tilanne, jossa eläkkeenhakijalla ei ole lainkaan työeläkelakien piiriin kuuluvia työsuhteita tai yrittäjätoimintaa.

Oikeudellisia perusteluita ovat ratkaisun perusteena olevat säännökset laissa, asetuksessa tai alemmanasteisessa säädöksessä. Päätöksessä tulee mainita itse pykälä sekä olennainen osa lainkohdan sisällöstä. Säännökset voidaan kirjoittaa joko suoraan lainaten tai vapaasti muotoillen. Pelkkä pykälän mainitseminen ei yksin riitä. Päätöksestä tulee käydä ilmi, mihin työkyvyttömyysmääritelmän edellytyksiin tai edellytysten puuttumiseen ratkaisu on perustunut.

4.2. Työkyvyttömyyttä koskevat perustelut

4.2.1. Lääketieteelliset perustelut

Työkyvyttömyyseläkehakemuksen ratkaisuun vaikuttava lääketieteellinen kannanotto on mainittava päätöksessä siten, että hakijalle esitetään eläkelaitoksen johtopäätökset hakijan työkykyyn vaikuttavista lääketieteellisistä löydöksistä. Ratkaisua tehtäessä huomioon otetuista sairauksista olisi ainakin olennaisimmat mainittava. Lääketieteelliseksi kannanotoksi ei riitä diagnoosien, kansainvälisen tautiluokituksen numerokoodien eikä pelkkien asiakirjoissa olleiden lääkärinlausuntojen tai epikriisien luetteleminen. Hakemusta ei tule hylätä vain esitettyihin lääkärinlausuntoihin viitaten, vaan eläkelaitoksen on asiassa esitetyn aineiston pohjalta tehtävä johtopäätökset, joilla ratkaisua voidaan perustella.

4.2.2. Työhön liittyvät perustelut

Päätöksessä tulee ottaa kantaa siihen, pystyykö eläkkeenhakija työhönsä tai työhistoriansa ja työkokemuksensa huomioon ottaen muuhun työhön. Hakijan työkykyä

tarkasteltaessa on huomattava, että TEL:n työkyvyttömyysmääritelmä ei ole ammatillinen kuten VEL:ssä ja KVTEL:ssä lisäturvan osalta. TEL:n työkyvyttömyysmääritelmässä edellytetään, että työntekijä ottaa vastaan muuta sellaista työtä, jonka suorittamista häneltä voidaan kohtuudella edellyttää silmällä pitäen hänen koulutustaan ja aikaisempaa toimintaansa.

4.2.3. Sosiaaliset perustelut

Sosiaalisina perusteluina olisi tilanteen mukaan tuotava esille hakijan iän sekä asumis- ja perheolosuhteiden vaikutus syntyneeseen ratkaisuun.

4.3. Laukaisuperiaate ja viimeisen laitoksen periaate

Sekä valtion eläkelakiin että kunnallisen eläkelaitoksen eläkesääntöön sisältyy laukaisuperiaatteeksi kutsuttu säännös, jonka mukaan virkamiehellä tai työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen palveluksen päätyttyä, jos hän on saanut myöhempään virkaksi tai työsuhteeseen tai yrittäjätoimintaan perustuvan TEL 8 §:n 4 momentissa tarkoitetun ns. peruseläkkeen.

Yksityisen sektorin työeläkelakeihin ei tällaista säännöstä sisälly. Käytännön ohjeeksi on sen sijaan sovittu, että aikaisempiin työsuhteisiin perustuvasta vapaakirjasta vastaava eläkelaitos yleensä noudattaa sen eläkelaitoksen ratkaisulinjaa, joka vastaa hakijan viimeisen palvelussuhteen eläketurvasta. Jos esimerkiksi eläkkeenhakija on viimeksi työskennellyt valtion eläkejärjestelmän piiriin kuuluvassa palveluksessa ja aikaisemmin yksityisellä sektorilla, yksityisen sektorin eläkelaitoksen tulisi ratkaisussaan pyrkiä noudattamaan julkisen sektorin ratkaisua. Samaa menettelyä olisi noudatettava myös hylkäyspäätöksiä perusteltaessa. Viimeisen eläkelaitoksen tulisi perustella hylkäyspäätös ja toisen eläkelaitoksen puolestaan omassa päätöksessään viitata tähän.

Toisinaan eläkelaitos joutuu siirtämään eläkehakemuksen toiseen eläkelaitokseen päätöksen antamista varten ja antamaan samalla lausunnon hakijan työkyvystä. Tällaisissa tapauksissa ei siirtävän eläkelaitoksen tarvitse välttämättä perustella lausuntoaan, vaan päätöksen perustelee laitos, joka sen antaa. Siirtävän eläkelaitoksen tulee lausunnossaan kuitenkin ilmoittaa siirtämisen syyt.

Esiintyy tapauksia, joissa eläkkeenhakija on saanut pääasiallisen ansionsa valtion tai kunnan palveluksen perusteella ja on rinnakkain, mutta vain sivutoimises-

ti työskennellyt yksityisen sektorin eläkelakien piirissä. Tällöin yksityisen sektorin eläkelaitos seuraa pääeläkelaitoksen ratkaisua ja perusteluiksi riittää maininta pääeläkelaitoksen ratkaisusta sekä toteamus yksityisen ansiotoiminnan vähäisyydestä sen rinnalla.

5. YKSILÖLLISTÄ VARHAISELÄKETTÄ KOSKEVAT PERUSTELUT

Yksilöllisten varhaiseläkepäätösten perustelemisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin perinteisissä työkyvyttömyyseläkemuodoissakin. Määritelmässä olevat erot tulee luonnollisesti ottaa huomioon. Päätöksessä tulee tuoda näkyviin hakijan oma käsitys työn sisällystä sekä työn hänelle aiheuttamasta rasittuneisuudesta ja kuluneisuudesta. Myös työnantajan lausunnot saatu käsitys työn hakijalle aiheuttamasta rasituksesta olisi tarvittaessa esitettävä. Jos työnantaja esimerkiksi ilmoittaa, että hakija on suoriutunut työstään hyvin, tulisi tämä mainita myös päätöksen perusteluissa, jos sen merkitys ratkaisulle on ollut olennainen. Koska ratkaisu eläkeasiassa voidaan tehdä vasta tapauksesta syntyneen kokonaisuksen perusteella, olisi tämän kokonaiskuvan syntymiseen olennaisesti vaikuttaneet tekijät tuotava esille päätöksen perusteluissakin.

6. PERUSTELUT HAKEMUKSEN MUKAAN

6.1. Haettu yksilöllisen varhaiseläkkeen ennakkopäätöstä

Kun hakemus koskee vain yksilöllisen varhaiseläkkeen ennakkopäätöstä, tarvitsee perustelut kielteisessä päätöksessä esittää vain sen osalta.

Jos eläkelaitos on sitä mieltä, että hakijalla olisi kuitenkin oikeus täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen, tulisi tästä ilmoittaa hakijalle erillisellä kirjeellä eikä varsinaisessa yksilöllisen varhaiseläkkeen hylkäyspäätöksessä. Kirjeessä voidaan esimerkiksi todeta, että hakijalla saattaisi olla oikeus sairausvakuutuslain mukaiseen päivärahaan sekä tämän vuoksi kehottaa häntä ottamaan yhteyttä Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistoon.

6.2. Haettu työkyvyttömyyseläkettä

Jos on haettu pelkästään työkyvyttömyyseläkettä ja eläkelaitos on sitä mieltä, että hakijalla olisi oikeus yksilölliseen varhaiseläkkeeseen mutta ei täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen, olisi tämä todettava päätöksessä.

Jos työkyvyttömyyseläkehakemus on hylätty täyden työkyvyttömyyseläkkeen, yksilöllisen varhaiseläkkeen sekä osaeläkkeen osalta, tulisi myös perustelut esittää kaikkien edellä mainittujen työkyvyttömyyseläkemuotojen osalta. Yksilöllisen varhaiseläkkeen osalta tarvitsee perustelut esittää vain siinä tapauksessa, että hakija on täyttänyt 55 vuotta tai on lähellä tätä ikää.

7. PERUSTELUJEN ESITTÄMINEN

Työkyvyttömyyseläkepäättösten perusteleva edellyttää eläkelaitoksen ratkaisijan ja asiantuntijalääkärin yhteistyötä.

Perustelut itse päätökseen

Perustelut työkyvyttömyyseläkeratkaisulle on esitettävä varsinaisessa eläkepäättöksessä. Ei riitä, että päätökseen johtaneet syyt on ilmoitettu erillisellä liitteellä tai muistiossa tai että ne ilmoitetaan suullisesti jälkeinpäin.

Tiedustelut päätöksestä

Vaikka tavoitteena onkin päätösten huolellinen perusteleva, kaikkia päätökseen vaikuttaneita yksittäisiä seikkoja ei yleensä voida eikä ole tarpeellistaakaan merkitä itse päätökseen. Hakijalla on kuitenkin oikeus saada tietää ne. Päätöksessä on tämän vuoksi mainittava asian käsittelijän tai sen henkilön nimi, jonka puoleen voi kääntyä. Hän pystyy antamaan lisäselvitystä asiaan, vaikka yksilöllisten perustelujen tarkoituksena ja tavoitteena onkin, ettei päätökseen johtaneita syitä enää tarvitse kysellä. Hakija voi tarvita tietoa esimerkiksi siitä, mitkä asiakirjat ovat olleet mukana asian käsittelyssä ja mitä hän voi asiassaan vielä tehdä.

8. TIETOJEN ANTAMINEN ELÄKERATKAISUSTA

Hylkäyspäätösten yksilöllinen perusteleva on vaa- tiva tehtävä, sillä hyvä perusteleva edellyttää, että eläkkeenhakijan terveydentila ja sosiaaliset olosuhteet selvitetään, analysoidaan ja kirjataan riittävästi. Nämä tiedot voivat olla asianosaisen kannalta hyvinkin arkaluonteisia ja niiden esittäminen väärällä tavalla tai väärässä muodossa voi aiheuttaa ongelmia. Perustelut itsessään eivät saa aiheuttaa eläkkeenhakijalle vahinkoa eikä sitä, että hän kokee intimitteettisuo- jansa loukatuksi.

Mikäli eläkeratkaisusta joudutaan antamaan tieto haki- jan ohella esimerkiksi työnantajalle, sosiaalilauta- kunnalle tai muulle viranomaiselle, tulisi asia hoitaa erillisellä ilmoituksella, joka tulee laatia siten,

ettei rikota työeläkejärjestelmää koskevia salassapitosäännöksiä.

9. MALLIESIMERKKEJÄ

Varsinaisia mallipäättöslomakkeita ei laadita, sillä perustelujen tulisi olla niin yksilöllisiä, ettei valmiita malleja tai mallilauseita voi käyttää. Jäljempänä olevat päätökset ovat vain malliesimerkkejä, joita ei ole tarkoitettu kirjaimellisesti noudatettaviksi.

Työkyvyttömyyseläkepäättösten perustelutyöryhmän muistion liitteenä on kolme esimerkkiä yksilöllisesti perustelluista hylkäyspäätöksistä. Nämä sekä kaksi muuta esimerkkiä tapausselostuksineen ovat tämän yleiskirjeen liitteenä. Päätösten yhteydessä olevat tapausselostukset eivät kuulu päätökseen eikä niitä siten lähetetä eläkkeenhakijoille.

Liite

1. Työkyvyttömyyseläkehakemus on hylätty sillä perusteella, että eläkelaitos ei pidä hakijaa työkyvyttömänä.
2. Määräaikaisen myöntöpäätöksen jälkeen annettava hylkäyspäätös.
3. Julkisen sektorin ratkaisun jälkeen annettu ns. seurannaishylkäys.
4. Yksilöllisen varhaiseläkkeen hylkäyspäätös.
5. Myönnetty yksilöllinen varhaiseläke ja hylätty täysi työkyvyttömyyseläke.

HAKIJA Kalle Virtanen, 37-vuotias, naimisissa, hitsaaja
Vilppulasta.

ELÄKELAITOS Y

KÄSITELTÄVÄT KYSYMYKSET

- 1) Onko hakija työeläkelakien tarkoittamalla tavalla työkyvytön?
- 2) Jos on, niin mistä alkaen?

TYÖSKENTELYÄ KOSKEVAT TIEDOT

Valmet Oy 1.10.69 - 5.5.70	TEL	780,71 mk/kk
Huber Oy 29.3.71 - 6.7.79	TEL	4.734,85 mk/kk
Kiteen Konepaja 29.1. - 20.3.74	TEL	1.521,12 mk/kk
Huber Oy 19.2.80 - jatkuu	TEL	6.827,95 mk/kk
Tohman Saha Oy 1.11.80 - 6.2.81	TEL	4.900,90 mk/kk
Rakennustyöt v. 1980	LEL	11.585,00 mk/koko aika
Rakennustyöt v. 1981	LEL	6.840,00 mk/koko aika
Tohman Saha Oy 27.12.83 - 6.4.84	TEL	6.425,00 mk/kk

Hakija on toiminut koko 19.2.80 alkaneen työsuhteen ajan hitsaajana voimalaitoksissa ja puunjalostusteh-
taissa. Työ on sekä putkiston että muuta hitsausta
sekä Suomessa että ulkomailla, esim. Ruotsissa. Työ-
komennukset kestävät muutamasta viikosta useisiin
kuukausiin.

Fyysisesti työ on keskiraskasta, kuitenkin nostelua
ja kantamista ei varsinaisesti ollut. Hitsauslaitteet
ja kaapelit joutui kantamaan. Työasennot ovat erittäin
hankalat, hakija joutui kumartelemaan, kurkottelemaan,
ja hitsaamaan jopa makuuasennossa. Kiipeilyä on paljon,
aina työskennellään telineillä, jopa 10 metrin korkeu-
dessa. Työ on pääasiassa päivätyötä sisätiloissa.

Työnantaja ei huomannut minkään sairauden vaikeuttavan hakijan työtä, hakija oli eräittäin ahkera ja hän selviytyi kohtuudella työstään. Sairauspoissaoloja ei ole ollut viime vuosina, mutta 1971 - 79 hän on ollut runsaasti sairaslomalla.

ELÄKEHAKEMUS 23.1.85

Hakija ilmoittaa olevansa täysin työkyvytön 26.6.84 alkaen.

ELÄKKEITÄ JA KORVAUKSIA KOSKEVAT TIEDOT

- Sairauspäiväraha Hakijalle on myönnetty päivärahaa 3.7.84 - 31.5.85, jolloin päiväraha-oikeus päättyi.
- Kansaneläke Hakijan työkyvyttömyyseläkehakemus on tullut vireille 23.1.85, hakemuksen käsittely on kesken.
- Tapaturmakorvaus Hakija on saanut päivärahaa ohimenevän työkyvyttömyyden perusteella lyhyeltä ajalta kesällä 1973. Hakijalle on maksettu 15 % haitta-asteen mukainen kertakaikkinen korvaus maaliskuussa 1979 sattuneen tapaturman perusteella. Tästä päätöksestä on valitus vakuutusosoikeudessa vireillä.

Työttömyysavustus

Hakija on saanut työttömyysavustusta Metallityöväen työttömyyskassalta 1978 43 päivältä, 1979 91 päivältä ja 1980 37 päivältä.

Kuntuotusasia Kuntoutusasia on vireillä työvoimatoimistossa.

TERVEYDENTILAA KOSKEVAT TIEDOT

A-lääkärintodistus

Hakija on työkyvytön 11. - 15.6.84.

Sairauskertomukset

Pohjois-Karjalan keskussairaala 1.12.79 - 12.83.

Todistus Työkliniikkatutkimuksista 11.2. - 7.3.85 ja 16.4.85.

Lausunto Tutustumiskäynnistä Invalidisäätiön ammattikouluun 4.10.84.

Näkö- ja kuulotutkimus

1.10.84.

Hakijalla on 70-luvun alusta esiintynyt "selän ja kaikkien raajojen särkyä". Lisäksi hänellä on ollut lähinnä neuroottisena oireena pidettävää ilmannälän tunnetta. Vuonna 1973 hakijalla oli tapaturmaisesti tullut rintarangan kahden nikaman luhistuma-tyyppinen murtuma. Luutumisen kuitenkin tapahtui hyvään asentoon eikä mainittavaa ryhtivirhettä tai rintarangan merkittävää toiminnallista haittaa kehity. Lihaksisto tällä alueella on spastista (kankeaa), mutta mainitun alueen intensiivistä, vannemaista kipuoiretta selittävää löydöstä ei voida vakuuttavasti todeta, joskaan Invalidisäätiön sairaalan tutkimuksissa lokakuussa 1984 ei pidetä oireitten ortopedista taustaa ehdottomasti poissuljettuna. Erityyppiset hoitoyritykset ovat toistuvasti olleet tehottomia. Yläraajojen, samoin kuin lanneselän toiminnallinen tila on likimain normaali.

Peruspersoonallisuudeltaan hakija on neuroottistasoisesti häiriintynyt ja psykiatrisen tutkimuksen mukaan tilaa värittävät hypokondriset, erityisesti selkään kohdistuvat oireet, jotka ajoittain ovat rajatilataisoiset.

Hitsaaja
Kalle Virtanen
Honkatie 6

35700 VILPPULA

Henkilötunnus	Hakemus vireille	Päätös annettu	Päätös postitettu
---------------	---------------------	-------------------	----------------------

TYÖKYVYTTÖMYYSELÄKEHAKEMUKSEN HYLKÄÄMINEN

Eläkelaitos Y on tutkinut työkyvyttömyyseläkehakemuksenne.

Työntekijäin eläkelain 4 §:n 3 momentin mukaan työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänen työkykynsä on sairauden, vian tai vamman johdosta ainakin vuoden ajan alentunut vähintään kahdella viidenneksellä. Työkyvyn alenemista arvioitaessa kiinnitetään huomiota työntekijän jäljellä olevaan kykyyn hankkia ansiotuloja saatavissa olevalla sellaisella työllä, jonka suorittamista häneltä voidaan kohtuudella edellyttää. Lisäksi otetaan tällöin huomioon työkokemus, ikä sekä muut näihin verrattavat seikat.

Olette ollut hitsaajana vuodesta 1969 alkaen. Viimeisiin työsuhteenne jatkuu. Työnantajanne mukaan olette selvinnyt työstänne hyvin, vaikka työnne on selkää rasittavaa ja työasentonne ovat hankalia. Työnantajanne olisi valmis ottamaan Teidät entisiin tehtäviinne.

Terveystilastanne saatujen selvitysten mukaan Teidän on todettu kärsivän vuosina 1973 ja 1979 sattuneiden tapaturmien aiheuttamaa selkävaivaa. Nikamamurtumat ovat kuitenkin hyvin parantuneet. Lisäksi Teillä on ollut mielenterveydellisiä ongelmia, joita ei kuitenkaan pidetä vaikeina.

Edellä olevan perusteella katsomme, että pystytte terveydentilanne puolesta edelleen aikaisempaan tai sitä vastaavaan työhön. Tästä syystä emme voi pitää Teitä työntekijäin eläkelain tarkoittamalla tavalla työkyvyttömänä, joten työkyvyttömyyseläkehakemuksenne on hylätty.

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta.

Muutoksenhakuohje on oheisena.

Eläkelaitos
Y

Tiedusteluihinne vastaa ...

HAKIJA Matti Järvinen, 44-vuotias, naimisissa, myyjä, Jyväskylästä.

ELÄKELAITOS Y

KÄSITELTÄVÄ KYSYMYS

Onko hakija edelleen työeläkelakien tarkoittamalla tavalla työkyvytön?

TYÖSKENTELYÄ KOSKEVAT TIEDOT

Metsätyö	v. 1962	LEL	455,89 mk/koko aika
Metsätyö	v. 1963	LEL	322,97 mk/koko aika
Keski-Suomen Valo Oy 1.4. - 31.12.68		TEL	752,52 mk/kk
Rakennustyöt	v. 1968	LEL	6.213,16 mk/koko aika
Rakennustyöt	v. 1969	LEL	726,09 mk/koko aika
Oro Oy 1.4.69 - jatkuu		TEL	4.532,43 mk/kk

Viimeisessä työsuhteessa ollessaan hakija myi rakennus- ja sisustustarvikkeita (tapetteja, laattoja, mattoja yms.). Työssä joutuu nostelemaan, siirtelemään ja kantamaan ajoittain raskaitakin esineitä ja työskentelemään etukumarassa asennossa.

Selkäkipu alkoi ilman selvää traumaa joulukuussa 1983. Hakija oli sairaslomalla 16.1. - 6.3.84, jonka jälkeen hän palasi työhön. Hakijalla oli kuitenkin edelleen selkäkipua eikä työhönpaluu onnistunut. Hän on ollut sairaslomalla 11.5.84 alkaen.

ELÄKEHAKEMUS 11.12.84

Hakija ilmoittaa olevansa täysin työkyvytön 14.5.84 alkaen.

ELÄKKEITÄ JA KORVAUKSIA KOSKEVAT TIEDOT

Sairauspäiväraha Hakijalle on myönnetty päivärahaa 31.1. - 6.3.84, 20.5.84 - 31.3.85.

Kansaneläke Hakijalla on myönnetty työkyvyttömyyseläke 1.4. - 30.6.85. Eläkkeen jatkamista koskeva hakemus on hylätty.

Työeläke Eläkelaitos Y on myöntänyt hakijalle toukokuussa 1984 alkaneen työkyvyttömyyden perusteella eläkkeen 1.4. - 30.6.85. Eläkkeen jatkamista koskeva hakemus on vireillä.

TERVEYDENTILAA KOSKEVAT TIEDOT

A-lääkärintodistukset

Hakija on ollut työkyvytön 16.1. - 6.3.84 ja 11.5. - 31.10.84.

B-lääkärintodistukset

25.10.84 ja 28.3.85.

Hakijan selkä kipeytyi joulukuussa 1983, kipu säteili myös ristiselästä oikeaan alaraajaan. Röntgenkuvien perusteella lannerangasta todetaan 22.2.84 nikaman siirtymä. Hakija sai fysikaalista hoitoa ja hän oli sairaslomalla maaliskuun alkuun 1984. Työhönpaluu kuitenkin epäonnistui jatkuvan selkäkivun vuoksi. Hakija oli ortopedisessa sairaalassa tutkimuksissa heinäkuussa 1984, tuolloin lumbaalisessa myelografiassa ei todettu juurikompressoriotia eikä discus prolapsia. Hakijalle esitettiin lannerangan jäykistysleikkausta, johon hän ei kuitenkaan ollut halukas. Eläkkeen jatkamista koskevan hakemuksen liitteenä olleen lääkärinlausunnon mukaan selkäkipua on edelleen, mutta selän toiminnassa ei todeta merkittävää vajausta, hakija liikkuu ontumatta, molempien lonkkien liikkeet ovat vapaat, saa eteenpäin kumartuessa sormet lattiaan, ainoastaan sivulle- ja taaksetaivutus on lievästi vajaa.

Myyjä
Matti Järvinen
Kauppakatu 8

40700 JYVÄSKYLÄ

Henkilötunnus	Hakemus vireille	Päätös annettu	Päätös postitettu
---------------	---------------------	-------------------	----------------------

TYÖKYVYTTÖMYYSELÄKEHAKEMUKSEN HYLKÄMINEN

Teille on aikaisemmalla päätöksellä myönnetty työkyvyttömyyseläke 1.4. - 30.6.85. Tämä eläke myönnettiin äkillisten selkäkipujenne vuoksi. Eläkkeen tarkoituksena oli antaa Teille mahdollisuus olla sairauslomalla, jonka aikana voitiin seurata selkänne tilan kehitystä.

Eläkelaitos Y on nyt tutkinut eläkkeen jatkamista koskevan hakemuksenne.

Työntekijäin eläkelain 4 §:n 3 momentin mukaan työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänen työkykynsä on sairauden, vian tai vamman johdosta ainakin vuoden ajan alentunut vähintään kahdella viidenneksellä. Työkyvyn alenemista arvioitaessa kiinnitetään huomiota työntekijän jäljellä olevaan kykyyn hankkia ansiotuloja saatavissa olevalla sellaisella työllä, jonka suorittamista häneltä voidaan kohtuudella edellyttää. Lisäksi otetaan tällöin huomioon työkokemus, ikä sekä muut näihin verrattavat seikat.

Olette kauppateknikko koulutukseltanne ja olette työskennellyt rakennus- ja sisustustarvikemyyjänä 15 vuoden ajan. Työhönne on kuulunut erilaisia, raskaitakin työvaiheita.

Terveystilastanne saadun selvityksen mukaan Teillä on nikamamuutoksien aiheuttama kipuselkä, jonka seurauksena on ajoittaisia kiputuntemuksia. Selkänne pysyvä toiminnallinen vajaus on kuitenkin vähäinen.

Selkäviasta johtuva oireilu ei mielestämme estä Teitä tekemästä entisiä tai niitä vastaavia töitä. Näin ollen emme voi pitää Teitä työntekijäin eläkelain tarkoittamalla tavalla työkyvyttömänä, joten eläkkeen jatkamista koskeva hakemuksenne on hylätty.

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta.

Muutoksenhakuohje on oheisena.

Eläkelaitos
Y

Tiedusteluihinne vastaa ...

Rakennusmestari
Jukka Nieminen
Koivutie 15

02620 ESPOO

Henkilötunnus	Hakemus vireille	Päätös annettu	Päätös postitettu
---------------	---------------------	-------------------	----------------------

TYÖKYVYTTÖMYYSELÄKEHAKEMUKSEN HYLKÄÄMINEN

Eläkelaitos Y on tutkinut työkyvyttömyyseläkehakemuksenne.

Työntekijäin eläkelain (TEL) 4 §:n 3 momentin mukaan työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänen työkykynsä on sairauden, vian tai vamman johdosta ainakin vuoden ajan alentunut vähintään kahdella viidenneksellä. Työkyvyn alenemista arvioitaessa kiinnitetään huomiota työntekijän jäljellä olevaan kykyyn hankkia ansiotuloja saatavissa olevalla sellaisella työllä, jonka suorittamista häneltä voidaan kohtuudella edellyttää. Lisäksi otetaan tällöin huomioon työkokemus, ikä sekä muut näihin verrattavat seikat.

Tähän verrattava säännös sisältyy myös kunnallisten työntekijäin ja viranhaltijain eläkelakiin.

Olette viimeksi olleet kunnallisessa palvelussuhteessa. Kunnallinen eläkelaitos on tutkinut eläkehakemuksenne tämän palvelussuhteen osalta eikä saamamme tiedon mukaan ole pitänyt Teitä työkyvyttömänä, vaan on hylännyt hakemuksenne.

Olette olleet myös TEL:n piiriin kuuluvissa työsuhteissa. Eläkelaitos Y on tutkinut eläkehakemuksenne tältä osin ja päätynyt samaan lopputulokseen kuin Kunnallinen eläkelaitos ja hylännyt eläkehakemuksenne.

Mikäli asiassa esitetään uutta selvitystä tai Kunnallinen eläkelaitos muuttaa ratkaisuaan valituksen johdosta, otamme eläke-asianne uudelleen tutkittavaksi.

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta.

Muutoksenhakuohje on oheisena.

ELÄKELAITOS
Y

Tiedusteluihinne vastaa ...

HAKIJA Matti Heinonen, 57-vuotias, naimisissa, sähköasentaja, Kaarinasta.

ELÄKELAITOS Y

KÄSITELTÄVÄ KYSYMYS

Onko hakijalla oikeus yksilölliseen varhaiseläkkeeseen?

TYÖSKENTELYÄ KOSKEVAT TIEDOT

Oy Nokia Ab 1.5.62 - 30.7.71	TEL	2.700 mk/kk
Oy Wärtsilä Ab 1.8.71 - 31.1.74	TEL	3.500 mk/kk
Oy Sähkö Ab 1.2.74 - jatkuu	TEL	n. 6.760 mk/kk

Ennen työeläkelakien voimaantuloa hakija on työskennellyt sähköasentajaharjoittelijana ja sähköasentajana eri työnantajien palveluksessa v. 1950 lähtien.

Oy Sähkö Ab:n palveluksessa hakija on työskennellyt sähköasentajana. Työ tehdään sisätiloissa ja pääosin työpöydän ääressä. Työtä voi tehdä istuen tai seisten. Jonkin verran joutuu liikkumaan myös muissa työpisteissä, jos korjattavat tai asennettavat koneet ovat niin suuria, ettei niitä voi liikutella. Työ on pääosin kevyttä tai keskiraskasta. Raskaimmat käsin käsiteltävät työkalut ja moottoreiden osat ovat noin 1 - 5 kg:n painoisia. Yli 20 kg:n painoiset moottorit nostetaan työpöydälle ja sieltä pois sähkönostimen avulla. Työssä joutuu jonkun verran kumartelemaan ja tekemään käsiä rasittavia vääntöliikkeitä. Työtiloissa on koneellinen ilmastointi.

Hakija on itse kertonut joutuvansa nostelemaan raskaita sähkömoottoreita, minkä johdosta selkää särkee jatkuvasti. Hakija kärsii myös unettomuudesta, jonka aiheuttama väsymys puolestaan haittaa työstä selviytymistä. Hakija sairastaa myös verenpainetautia.

Työnantajalta saatujen tietojen mukaan hakija on selviytynyt työstään hyvin. Hän on ammattitaitoinen ja hyvä työntekijä. Ikääntymiseen liittyvää työtahdin hidastumista on ilmennyt, mutta se ei ole merkittävästi häntä tannut työntekoa. Kevyempää hakijan ammattitaitoa vastaavaa työtä ei työnantajalla ole tarjota. Sairauserpoissaoloja ei hakijalla ole viime vuosina ollut.

ELÄKEHAKEMUS 21.3.1986

Hakemus koskee yksilöllisen varhaiseläkkeen ennakkopäätöstä.

Hakija on ilmoittanut sairauden haitanneen työntekoa jo useamman vuoden ajan.

ELÄKKEITÄ JA KORVAUKSIA KOSKEVAT TIEDOT

Sairauspäiväraha Hakijalle on myönnetty päivärahaa 2. - 4.8.70 ja 18. - 24.3.75. Hakemuksia ei ole hylätty.

Kansaneläke Yksilöllistä varhaiseläkettä koskeva hakemus on vireillä.

TERVEYDENTILAA KOSKEVAT TIEDOT

Jäljennös työterveysaseman terveystiedot v. 1974 - 1986 ja

B-lääkärinlausunto 2.3.1986.

Hakijalla on usean vuoden ajan ollut särkylääkkeitä vaativia selkävaivoja. Fysikaalista hoitoa hakija on saanut v. 1983. Myös nivelkipuja on esiintynyt käsissä. Ortopedin tutkimuksissa maaliskuussa 1986 todettiin hakijan liikkuvan hyvin lukuunottamatta vähäistä jäykkyyttä riisuutuessa ja pukeutuessa. Eteentaivutuksessa sormet ulottuivat n. 15 cm:ä lattiasta. Taakse- ja sivutaivutukset olivat lievästi rajoittuneet. Lasèguen koe oli negatiivinen molemmiin puolin eikä alaraajoissa havaittu neurologisia muutoksia. Selkä- ja lannerangan röntgenkuvissa havaittiin lievää, alkavaa nivelrikkoa. Reumakokeet sekä muut laboratorioskokeet ovat antaneet normaalit tulokset. Hakijalla on lisäksi ollut lääkeshoidolla tasapainossa pysyvä verenpainetauti v. 1975 lähtien.

Sähköasentaja
Matti Heinonen
Kuusitie 2

20780 KAARINA

Henkilötunnus	Hakemus vireille	Päätös annettu	Päätös postitettu
---------------	---------------------	-------------------	----------------------

YKSILÖLLISEN VARHAISELÄKKEEN ENNAKKOPÄÄTÖSHAKEMUKSEN HYLKÄÄMINEN

Eläkelaitos Y on tutkinut yksilöllisen varhaiseläkkeen ennakkopäätöstä koskevan hakemuksenne.

Yksilöllinen varhaiseläke voidaan myöntää 55 vuotta täyttäneelle työntekijälle, jonka työkyky on pysyvästi siinä määrin alentunut, ettei hänen kohtuudella voida enää edellyttää jatkavan ansiotyötään. Työkyvyn alentumista arvioitaessa otetaan huomioon työntekijän sairaus, vika tai vamma, ikääntymiseen liittyvät tekijät, ammatissaolon pitkäaikaisuus, työstä aiheutunut rasittuneisuus ja kuluneisuus sekä työolosuhteet. (Työntekijäin eläkelain 4 e §:n 1 momentti).

Olette ollut säännöllisessä ansiotyössä vuodesta 1962 alkaen ja viimeksi sähköasentajana vuodesta 1974 alkaen. Työskenteleminen jatkuu edelleen. Olette kertonut joutuvan nostelemaan raskaita sähkömoottoreita, minkä johdosta selkäänne särkee jatkuvasti. Lisäksi ilmoitatte kärsivänne unettomuudesta, joka haittaa päivittäistä työstä suoriutumista.

Työstä ja työolosuhteista saamamme selvityksen mukaan työskentelette sisätiloissa, joissa ei ole lämpötilan vaihteluita. Työnne on pääosin kevyttä tai keskiraskasta ja raskaimmat sähkömoottorit nostetaan sähkönostimen avulla. Työstänne olette selviytynyt hyvin, eikä vaivanne myöskään ole aiheuttanut Teille poissaoloja.

Terveydentilastanne saadun selvityksen mukaan Teillä on ajoittaisia selkävaivoja, erilaisia nivelkipuja ja verenpainetauti, joka on lääkityksellä tasapainossa. Suoritettujen tutkimusten perusteella selkänne toimintakyky on lähes normaali ja muita sairauksianne on pidettävä lievinä ja niiden vaikutusta työkykyynne vähäisenä.

Tekemämme kokonaisarvion mukaan pystytte vielä työhön, jota teette, eikä työkykyenne mielestämme ole alentunut lain edellyttämällä tavalla. Tästä syystä ennakkopäätöshakemuksenne on hylätty.

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta. Muutoksenhakuohje on oheisena.

Eläkelaitos
Y

Oheisessa tapauksessa ei ole kysymys yksilöllisen varhaiseläkkeen ennakkopäätöshakemuksesta vaan normaalista työkyvyttömyyseläkehakemuksesta, jolloin se sisältää hakemuksen täyden työkyvyttömyyseläkkeen, yksilöllisen varhaiseläkkeen tai osaeläkkeen saamiseksi. Tässä tapauksessa eläkelaitos on myöntänyt yksilöllisen varhaiseläkkeen ja hylännyt hakemuksen täyden työkyvyttömyyseläkkeen osalta.

Malliesimerkkitulanteessa hakijan työnteko on päättynyt, eikä hakijalla ole ollut julkisen sektorin palvelua. Koska täysi työkyvyttömyyseläke ja yksilöllinen varhaiseläke ovat tässä tapauksessa samansuuruiset, voidaan mallipäätös 5 antaa lopullisena päätöksenä.

Jos hakijalla on vastaavassa tilanteessa ollut julkisen sektorin palvelua, eläkelaitoksen tulisi antaa yksilöllisen varhaiseläkkeen osalta ennakkopäätös ja hylätä hakemus täyden työkyvyttömyyseläkkeen osalta. Vaihtoehtoisesti eläkelaitos voi ottaa yhteyden hakijaan ja kertoa hakijalle eläkevaihtoehtoista sekä yksilöllisen varhaiseläkkeen myöntämisedellytyksistä ja pyytää suositumuksen lopullisen päätöksen antamista varten.

HAKIJA

Maija Manninen, 59-vuotias, naimisissa, tehdassiivoja, Vaasasta.

ELÄKELAITOS

Y

KÄSITELTÄVÄT KYSYMYKSET

Onko hakijalla oikeus täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen tai yksilölliseen varhaiseläkkeeseen?

TYÖSKENTELYÄ KOSKEVAT TIEDOT

Kivipaino Ky		
1.4.60 - 30.9.68	TEL	830 mk/kk
Hyvilla Oy		
1.12.68 - 30.4.72	TEL	1.200 mk/kk
Oy Konepaja Ab		
1.5.72 - 31.8.85	TEL	4.300 mk/kk

Vuosina 1947 - 1950 hakija on työskennellyt myymälä-apulaisena ja v. 1957 - 1960 iltasiivojana. Hakijan lapset ovat syntyneet vuosina 1951, 1953 ja 1955. Lasten hoidon takia hakija on ollut kotona v. 1951 - 1956.

Oy Konepaja Ab:n palveluksessa hakija työskentelee tehdashallissa päiväsiivoojana. Tehtaassa valmistetaan erilaisia metallituotteita. Siivottavat tilat ovat rasvojen, öljyjen sekä sorvien ja porakoneiden aiheuttaman lian vuoksi erittäin hankalasti puhdistettavia. Työtiloissa on ajoittain käryjä ja kovaa melua. Fyysisesti raskasta työssä on vesisankojen, roskasäkkien ja työtarvikkeiden nostaminen ja kantaminen. Siivoustyö tehdään suureksi osaksi koneilla, mutta niidenkin käyttäminen vaatii voimaa.

Hakija itse on kertonut, että raskainta työssä ovat käsin tehtävät työvaiheet (nostaminen, kantaminen, seinien ja lattioiden hankaaminen) sekä kumarteleminen. Selkää ja käsiä särkee usein. Hakija joutuu käyttämään särkylääkkeitä, jotta jaksaisi olla työssä. Voimakkaat puhdistus- ja pesuaineet aiheuttavat ihottumaa.

Työnantajalta saatujen tietojen mukaan hakijan työteho ja työskentelyvauhti ovat viime vuosina heikentyneet. Hakija on myös valittanut työn raskautta. Sairaushoitoa on viime vuosina ollut keskimäärin 2 - 4 viikkoa vuosittain.

ELÄKEHAKEMUS 4.1.1986

Hakija on hakenut työkyvyttömyyseläkettä ja ilmoittanut olevansa työkyvytön 21.6.1985 alkaen.

ELÄKKEITÄ JA KORVAUKSIA KOSKEVAT TIEDOT

Sairauspäiväraha Hakijalle on myönnetty päivärahaa ja vahvistettu ESA-aika, joka päättyy 31.3.1986.

Kansaneläke Työkyvyttömyyseläkehakemus on vireillä.

TERVEYDENTILAA KOSKEVAT TIEDOT

A-lääkärintodistus

Hakija on ollut työkyvytön 21.6. - 30.9.85.

B-lääkärintodistukset 28.8.85 ja 8.2.86

Hakijalla on esiintynyt ajoittain hartiasseudun, ristiselän sekä yläraajojen kipuja ja käsien turtumista ja puutumista. Hakija on saanut fysikaalista hoitoa hartiasseuduun v. 83 ja 85. Hoidot auttoivat vain vähän

aikaa ja kivut palasivat pian. Ortopedin tutkimuksissa helmikuussa 86 todettiin rajoitusta kaula- ja lannerangan liikkeissä sekä niska- ja hartiaseudun lihasten jännittyneisyyttä. Röntgenkuvauksessa havaittiin koh-talaista rappeumaa kaula- ja lannerangassa. Hakija on kärsinyt myös oikean olkanivelen ympärystulehduksesta, jota on hoidettu kortisoniruiskeilla. Ajoittain hakijalla esiintyy voimakasta puhdistusaineiden aiheuttamaa ihottumaa. Ei voi käyttää kumikäsineitä, koska ne ärsyttävät.

Siivooja
Maija Manninen
Mäkikuja 7

01670 VANTAA

Henkilötunnus	Hakemus vireille	Päätös annettu	Päätös postitettu
---------------	---------------------	-------------------	----------------------

YKSILÖLLISEN VARHAISELÄKKEEN MYÖNTÄMINEN

Eläkelaitos Y on tutkinut työkyvyttömyyseläkehakemuksenne. Teille on myönnetty yksilöllinen varhaiseläke ... alkaen ja eläkkeen määrä on XX markkaa kuukaudessa.

Eläkkeen maksamisesta ajalta ... päätetään erikseen, kun Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistolta on saatu päivärahaa koskevat tiedot.

Koska työkykynne ei mielestämme ole alentunut työntekijäin eläkelain 4 §:n 3 momentin edellyttämällä tavalla täyteen eläkkeeseen oikeuttavassa määrin, Teille ei ole voitu myöntää täyttä työkyvyttömyyseläkettä. Sen sijaan Teille on myönnetty yksilöllinen varhaiseläke, joka on samansuuruinen kuin täysi työkyvyttömyyseläke olisi ollut.

Jos työkykynne palautuu tai menette työhön, siitä tulee työntekijäin eläkeasetuksen 12 a §:n 2 momentin mukaan ilmoittaa eläkelaitokselle.

Lainkohdat
Työntekijäin eläkelaki 4 § 3 momentti ja 4 e §
1 momentti

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta. Muutoksenhakuohje on oheisena.

Eläkelaitos
Y

Tiedusteluihinne vastaa ...